

УДК 342.922(477)

А.В. СТОЛІТНІЙ, Запорізький національний університет

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАТРИМАННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗАПОЗИЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

***Ключові слова:** зарубіжний досвід, адміністративне затримання, доставлення, арешт, правопорушник, адміністративне провадження, органи внутрішніх справ, поліція, строки, заходи припинення, міжнародні стандарти, запозичення, права і свободи людини*

Запозичення зарубіжного досвіду нормативного врегулювання в тій чи іншій сфері та імплементація відповідних норм у національне законодавство України є одним із пріоритетних шляхів подальшого вдосконалення адміністративної відповідальності. При цьому варто зазначити, що сліпе запозичення зарубіжного досвіду створює часом законодавчі суперечності, призводить до виникнення прогалин у регулюванні того чи іншого виду правовідносин. Це стосується й інституту адміністративного затримання, який має за мету припинення адміністративних правопорушень і забезпечення правопорядку та законності, а також безпосередньо пов'язаний з необхідністю забезпечення права особи на свободу та особисту недоторканість.

Зарубіжний досвід затримання особи за вчинення протиправних діянь постійно оновлюється, вдосконалюється, тому його дослідження з метою виокремлення позитивних елементів та визначення шляхів їх запозичення для України є актуальним і має як теоретичне, так і практичне значення.

Серед вчених, які певною мірою порушують означене питання, варто відзначити – В.Б. Авер'янова, А.Б. Агапова, О.М. Бандурку, В.П. Бірюкова, Ю.П. Битяка, Н.А. Галабурду,

І.С. Грищенко, В.Г. Грянка, Е.Ф. Демського, В.І. Ігнатенка, С.В. Ківалова, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, С.В. Крюк, О.П. Кучерявого, О.І. Остапенка, С.Г. Стеценка, О.І. Тищенко, В.П. Чабана та інших учених. Із досліджень зарубіжного досвіду застосування адміністративного затримання варто виділити роботи Т.Ф. Весельської [1], О.С. Проневича [2] та В.О. Заросило [3]. Однак, сучасний зарубіжний досвід адміністративного затримання ще недостатньо проаналізований науковцями, тому тема цієї статті є актуальною для дослідження.

Метою публікації є дослідження позитивного зарубіжного досвіду застосування адміністративного затримання особи та визначення шляхів його запозичення для України. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання: дослідити ступень наукової розробки даної теми; проаналізувати позитивний досвід застосування адміністративного (поліцейського) затримання в США, Росії та країнах Європейського Союзу; визначити, який позитивний зарубіжний досвід застосування адміністративного затримання може бути запозичений для України та сформулювати пропозиції щодо удосконалення даного засобу адміністративного припинення. Предметом статті є зарубіжний досвід застосування адміністративного затримання.

Питання правової регламентації та процедури затримання особи у зарубіжних країнах завжди привертало увагу науковців, особливо у галузі кримінального права, проте питання адміністративного (поліцейського) затримання досліджено недостатньо, тому що у більшості зарубіжних країн фактично немає поділу протиправних діянь на правопорушення та злочини. Нетяжкі кримінально-карані діяння мають назву кримінальних проступків і відповідальність за їх вчинення регламентована нормами кримінального та кримінально-процесуального права.

Окрему статтю питанню міжнародного досвіду застосування адміністративного затримання присвятила Т.Ф. Весельська. Так, на її

думку, одним із способів захисту прав та інтересів особи є зміна технології проведення адміністративного затримання, тому доцільно буде провести дослідження досвіду поліції інших країн щодо застосування затримання особи [1].

Поліція США йде шляхом видання Інструкцій про порядок тимчасового затримання особи. Така Інструкція містить чіткі процедурні норми, якими визначено права особи, яку тимчасово затримано, і обов'язки посадових осіб поліції, які здійснюють нагляд. На офіційних сайтах департаментів поліції США присутня інформація про порядок тимчасового затримання особи. Наприклад, на офіційному сайті Департаменту поліції Філадельфії [4] зазначено, що передбачено створення спеціального підрозділу для роботи із затриманими (Police Detention Unit). Цей підрозділ забезпечує функціонування окремого центру для доставлення затриманих. Підрозділ працює цілодобово і його обслуговує одночасно 21 офіцер поліції. Щодо всіх осіб, які піддані тимчасовому затриманню, обов'язково проводяться дактилоскопіювання, ідентифікація, фотографування, перевірка по обліках. Центр розраховано на одночасне перебування 265 осіб. Запроваджені чіткі правила доступу захисника до затриманого, періодичність харчування, можливість користування туалетом за першою вимогою, цілодобове чергування медичного працівника в центрі, порядок надання медичної допомоги, порядок огляду особи, тимчасового вилучення особистих речей та їх повернення. За затриманими постійно ведеться відеоспостереження. Така відеоінформація зберігається певний час з метою розгляду можливих скарг осіб, що тимчасово затримані [1].

Позитивним є досвід діяльності поліції Великої Британії. У цій країні створено системне законодавство у сфері забезпечення прав особи під час поліцейського затримання. По-перше, ведеться статистика всіх затримань Незалежною комісією розгляду скарг на діяльність поліції (Independent Police Complaints

Commission). За її даними у Великій Британії щорічно затримуються понад два мільйони осіб [5].

Повноваження цієї Незалежної комісії визначаються Законом про реформу поліції (Police Reform Akt 2002) [6].

Особа, яка затримується поліцією у Великій Британії, також доставляється до поліцейської установи. Аналогічно досвіду поліції США, у Великій Британії діє система спеціальних місць для затриманих. Теж створено спеціальні підрозділи по роботі із затриманими. Існує чітка процедура ідентифікації особи. Також обов'язково проводяться дактилоскопіювання, фотографування, перевірка по обліках. Вся інформація про затриманого передається до кількох загальнонаціональних баз даних. Насамперед інформація передається до національної дактилоскопічної бази (National Fingerprint Database). Станом на жовтень 2009 р. у цій базі накопичено майже 18 млн записів. База постійно поповнюється. Дактилоскопіювання проводиться із застосуванням передових технологій. У всіх приміщеннях, в які доставляються затримані особи, зараз працює 441 стаціонарний сканер для проведення цієї процедури, а також використовуються 200 мобільних сканерів [1].

Законом про реформу поліції (Police Reform Akt 2002) передбачено створення системи незалежного громадського контролю в умовах, в яких знаходяться затримані особи. Прийнята спеціальна Інструкція про порядок незалежного відвідування затриманих (Code of Practice on Independent Custody Visiting) [6].

Подібна система контролю запроваджена і в органах внутрішніх справ нашої країни. У системі МВС України діють мобільні групи з моніторингу дотримання конституційних прав і свобод людини та громадянина, що функціонують на підставі наказу МВС від 31.08.2006 р. № 894. Мобільні групи виконують наглядові функції, їх висновки, які містяться в моніторингових звітах, мають рекомендаційний характер, але вони є підставою для обов'язкового проведення службових перевірок [1].

Детальний порівняльний аналіз адміністративної діяльності міліції України та поліції зарубіжних країн провів В.О. Заросило [7]. Зокрема, він встановив, що будь-яке затримання громадянина поліцією Великобританії, США та Канади зветься арештом, а не адміністративним затриманням. Поняття адміністративного затримання в практиці роботи поліції зарубіжних країн відсутнє. Обшук правопорушника проводиться поліцейським без присутності свідків. На підставі складеного протоколу, порушник направляється до суду.

Суд, допитавши правопорушника, приймає рішення про його подальше затримання. Згідно офіційних даних, понад 90 % правопорушників у США звільняються до розгляду справи по суті і близько 50 % з них – шляхом внесення застави.

У випадках скоєння дрібних проступків, наприклад, порушень правил паркування транспортних засобів, порушень правил переходу вулиць та деяких інших громадянин може бути оштрафований поліцейським на місці. В Україні компетенція міліції, щодо притягнення правопорушників до відповідальності є ширшою.

На відміну від країн загального права, у Франції затримання поділяється на попереднє затримання та арешт. Попереднє затримання не повинне перевищувати 24 години. Після цього громадянин мусить бути доставлений до суду, який вирішує всі подальші питання.

В зарубіжних країнах відсутні кодекси про адміністративні правопорушення. Правовою основою адміністративної діяльності тут поряд з іншими нормативними актами визнаються кримінальні та кримінально-процесуальні кодекси. У зв'язку із цим компетенція поліції зарубіжних країн в ряді питань є ширшою, ніж в Україні [7, с.7–8].

Т.О. Коломоєць у роботі «Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації» також зазначає, що у США, Канаді, Франції, Італії взагалі відсутній інститут адміністративного затримання [8, с.22].

О.С. Проневич, аналізуючи досвід Німеччини, Польщі, зазначає, що для цих країн характерним є застосування в діяльності поліції адміністративного затримання як «заходу безпосереднього примусу з крайньою формою легального державного примусу невідкладної дії при здійсненні управлінського акту» [2, с.21], із детальним нормативним регулюванням його засад, у випадках, коли вжиття інших заходів у певних ситуаціях не передбачено, якщо попередньо вжиті заходи виявилися неефективними [2, с.21].

Детально дослідив процедурне адміністративне деліктне законодавство окремих європейських держав О.А. Банчук. Зокрема, він встановив наступне.

Провадження в справах про адміністративні проступки в Австрії регулюється згідно із загальними положеннями Закону «Про загальну адміністративну процедуру» від 1991 р. А в Законі «Про адміністративні покарання» встановлюються особливості відповідного провадження.

Адміністративні органи за австрійським законодавством мають значні повноваження щодо застосування заходів примусу під час адміністративного карного переслідування, серед яких: примусовий привід особи, визначення обвинуваченому зобов'язання внесення будь-якого виду забезпечення з метою уникнення його ухилення від переслідування чи покарання (внесення грошової суми, застава на речі тощо). Розмір забезпечення не може бути більшим 2180 євро чи грошового штрафу, який може бути призначений за вчинений проступок.

Органи служби публічної безпеки (різноманітні органи, які здійснюють нагляд за додержанням публічної безпеки) також уповноважуються адміністративними органами на прийняття рішення про вилучення тимчасового забезпечення від особи, яка затримується на місці вчинення діяння. Тобто затримання є крайнім примусовим заходом, що застосовується службовцем органу публічної безпеки, який виявляє порушника на місці вчинення

проступку. Спочатку він зобов'язаний з'ясувати можливість добровільного внесення тимчасового забезпечення особою чи можливість самостійного вилучення цінних речей. Розмір такого забезпечення, прийнятого органом публічної безпеки, не повинен перевищувати 180 євро. І тільки в разі неможливості здійснити тимчасове забезпечення орган публічної безпеки зобов'язаний затримати особу.

Положення параграфу 35 Закону про адміністративні покарання передбачають обставини, за яких службовці органу публічної безпеки мають право затримати особу. Затримання здійснюється, якщо: 1) вона є невідомою для органу, не називає себе і її особистість неможливо одразу встановити в інший спосіб, або 2) існує обґрунтована підозра, що вона намагатиметься уникнути карного переслідування, або 3) вона продовжує спроби вчинення діяння, не зважаючи на попередження.

Затримана особа повинна негайно передаватися до уповноваженого адміністративного органу для утримання її під вартою. Строк такого утримання під вартою не може бути більшим ніж 24 години. Особі під вартою забезпечується право на захист, її близьких родичів повідомляють про її місце перебування [9, с.149–152].

Із вищезазначеного досвіду Австрії для України може бути запозичений позитивний досвід визначення особі зобов'язання внесення будь-якого виду забезпечення з метою уникнення її ухилення від переслідування чи покарання (внесення грошової суми, застава на речі тощо). Таким чином, адміністративне затримання буде застосовуватись тільки у тих випадках коли особа відмовиться від добровільного внесення тимчасового забезпечення у розмірі штрафу, який передбачений за відповідне правопорушення. Хоча є в такому механізмі й небезпека поширення корупції серед співробітників правоохоронних органів, які замість затримання будуть пропонувати особі внести тимчасове забезпечення з певним процентом в додаток до визначеної законом суми.

Відсутність відокремленого матеріального адміністративного деліктного законодавства в Данії не заважає поліції та адміністративним органам застосовувати штрафи як покарання за злочин в адміністративному порядку, без звернення до суду. Можливість такої процедури впливає з положень Закону про здійснення правосуддя 1916 року. Закон про здійснення правосуддя надає значні повноваження поліції під час розслідування злочинів. Ці самі права зберігаються за поліцією й у разі переслідування злочинів, які тягнуть за собою застосування штрафу в адміністративному порядку. Під час проведення розслідування поліція має право застосовувати такі заходи карно-правового примусу: 1) зупиняти чи затримувати підозрювану особу з метою з'ясування її особистості; 2) арештовувати особу на строк до 24 годин. Продовження арешту до 72 годин і застосування до особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою є виключною компетенцією суду [9, с.165–166].

Таким чином, у Данії фактично існує аналог українського адміністративного затримання особи з метою з'ясування її особистості. Право поліції арештовувати особу на 24 години до рішення суду про продовження арешту до 72 годин також фактично є аналогією українського адміністративного затримання.

Цікавим є досвід застосування інституту адміністративного затримання в державах «молодого демократії». Так у Республіці Польща формування адміністративного деліктного законодавства здійснювалося за допомогою зміни як матеріального, так і процедурного права. Під час розгляду справи про адміністративне порушення орган публічної адміністрації має право застосовувати певні примусові заходи, які полягають у можливості здійснювати виклик особи, провести допит свідка та сторони (тобто особи, яка вчинила порушення), здійснити огляд, в тому числі огляд предмета. Характерною є відсутність у польському праві положень про можливість застосування доставлення особи до примі-

щення органу, затримання особи, встановлення стану сп'яніння тощо [9, с.181–183].

У Чеській та Словацькій республіках до особи адміністративний орган має право застосовувати тільки один примусовий захід – вилучення предмета [9, с.185].

Регулювання процедури накладення санкцій за вчинення проступків у Словенії присвячена переважна частина Закону «Про проступки». Належність законодавства про проступки до широкого кримінального законодавства зумовлює й поширення загальних положень Закону про кримінальне провадження на провадження стосовно проступку (п'ятий абзац 45 статті та 67 стаття Закону про проступки). В Словенії не допускається застосування будь-яких заходів примусу без відповідного дозволу суду. Така процедура і повноваження суду є зрозумілими з огляду на співвідношення між законодавством про проступки та кримінальним законодавством. Тільки два примусові заходи (затримання особи, яка перебуває під впливом алкоголю або інших психоактивних засобів, та привід особи, затриманої під час проступку) можуть застосовуватися без попереднього дозволу суду за рішенням представника проступкового органу (поліцейського) на підставі статей 109 і 110 Закону про проступки.

Затримання особи, яка перебуває під впливом алкоголю або інших психоактивних засобів, здійснюється тільки у випадку, коли існує небезпека продовження протиправного діяння. А привід особи, затриманої під час вчинення проступку, використовується поліцейськими за таких обставин: 1) неможливо встановити особу, або 2) особа не має місця постійного перебування, або 3) особа може уникнути відповідальності внаслідок від'їзду за кордон, або 4) особа й надалі буде вчиняти проступок чи буде його поновлювати.

Ці затримання не можуть тривати більше дванадцяти годин. Але протягом трьох годин з моменту фактичного затримання особі зобов'язані повідомити про причину затримання та її права (на мовчання, негайну правову допомогу, повідомлення найближчих родичів

про затримання). Факт затримання особи захищується їй при сплаті штрафу у разі визнання винуватою у вчиненні проступку – 20 євро штрафу за затримання тривалістю до 12 годин і 40 євро штрафу за затримання тривалістю більше 12 годин (затримання на підставі дозволу суду) [9, с.187, 190–191].

Така деталізована процедура адміністративного (поліцейського) затримання у Словенії є позитивним прикладом для реформування українського адміністративно-деліктного законодавства.

Позитивним є досвід правової регламентації затримання в Російській Федерації. Прийнятий у 2011 році Федеральний закон РФ «Про поліцію» [10] в цілому відповідає світовим стандартам і тому може розглядатися як приклад для відповідної правової реформи в Україні.

Так, згідно із ч.1 ст.14 вказаного закону «поліція захищає право кожного на свободу та особисту недоторканність. До судового рішення у випадках, встановлених цим Законом та іншими федеральними законами, особу не може бути піддано затриманню на строк більш 48 годин». У відповідності до ч.2 ст.14 Федерального закону РФ «Про поліцію» поліція, у тому числі, має право затримувати осіб, щодо яких ведеться провадження у справах про адміністративні правопорушення, – на підставах, в порядку та на строк, що передбачені законодавством про адміністративні правопорушення.

Частини з 3 по 16 ст.14 вказаного закону детально регламентують порядок та процедуру затримання. Так, згідно із ч.3 ст.14 Федерального закону РФ «Про поліцію» у кожному випадку затримання співробітник поліції зобов'язаний виконати дії, передбачені ч.4 ст.5 вказаного Закону, а також роз'яснити особі, яка піддана затриманню (далі – затримана особа), її право на юридичну допомогу, право на послуги перекладача, право на повідомлення близьких родичів або близьких осіб про факт її затримання, право на відмову від дачі пояснень.

Відповідно до ч.4 ст.14 вказаного закону строк затримання обчислюється з моменту фактичного обмеження свободи пересування особи. Строк адміністративного затримання обчислюється відповідно до законодавства про адміністративні правопорушення. У ч.5 ст.14 зазначеного закону вказується, що затримана особа має право користуватися у відповідності з федеральним законом послугами адвоката (захисника) і перекладача з моменту затримання. Згідно із ч.6 вказаної статті затримані особи, речі і документи, які перебувають при них, а також їхні транспортні засоби піддаються огляду в порядку, встановленому законодавством про адміністративні правопорушення, якщо інший порядок не встановлено федеральним законом.

Особливо важливими є положення ч.7 ст.14 Федерального закону РФ «Про поліцію», згідно із якими затримана особа в найкоротший строк, але не пізніше трьох годин з моменту затримання, якщо інше не встановлено кримінально-процесуальним законодавством Російської Федерації, має право на одну телефонну розмову з метою повідомлення близьких родичів або близьких осіб про своє затримання і місце знаходження. Таке повідомлення на прохання затриманої особи може зробити співробітник поліції [10].

Про кожний випадок затримання неповнолітнього поліція негайно повідомляє його батьків або інших законних представників. Про затримання військовослужбовця поліція повідомляє командування військової частини, в якій він проходить військову службу. Про затримання іноземного громадянина або підданого іноземної держави поліція повідомляє посольство (консульство) відповідної держави відповідно до законодавства Російської Федерації.

Право на телефонну розмову не надається і повідомлення не здійснюється у випадках, якщо затриманими особами є особи, зазначені в пунктах 2, 3, 4, 7, 8, 12 ч.2 ст.14 Федерального закону РФ «Про поліцію».

Поліція приймає при необхідності заходи для надання затриманій особі першої допомо-

ги, а також заходи щодо усунення загрози життю і здоров'ю громадян або об'єктів власності, яка виникла при затриманні. У поліції в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері внутрішніх справ, ведеться реєстр осіб, підданих затриманню. Відомості, що містяться в реєстрі, не можуть бути передані третім особам, за винятком випадків, передбачених федеральним законом.

Про затримання складається протокол, в якому зазначаються дата, час і місце його складання, посада, прізвище та ініціали співробітника поліції, що склав протокол, відомості про затриманого особі, дата, час, місце, підстави і мотиви затримання, а також факт повідомлення близьких родичів або близьких осіб затриманої особи. Протокол про затримання підписується його співробітником поліції і затриманим особою. У випадку, якщо затримана особа відмовляється підписати протокол, в протоколі про затримання робиться відповідний запис. Копія протоколу вручається затриманій особі.

Затримані особи утримуються в спеціально відведених для цього приміщеннях під охороною в умовах, що виключають загрозу їх життю та здоров'ю. Умови утримання, норми харчування і порядок медичного обслуговування затриманих осіб визначаються Урядом Російської Федерації. Затримані особи перед помещенням в спеціально відведені для цього приміщення і після закінчення строку затримання піддаються огляду, результати якого заносяться до протоколу про затримання [10].

Таким чином, новелою для російської поліції стала норма про право на одну телефонну розмову з метою повідомлення близьких родичів або близьких осіб про своє затримання і місце знаходження. Не менш важливим є нововведення, згідно із яким до судового рішення у випадках, встановлених федеральним законом РФ «Про поліцію» та іншими федеральними законами РФ, особу не може бути піддано затриманню на строк більш 48 годин, на відміну від України, де максимальний строк затримання залишається у межах 72 годин.

Не менш важливою новелою є закріплене в у ч.4 ст.14 Федерального закону РФ «Про поліцію» положення, згідно якого строк затримання обчислюється з моменту фактичного обмеження свободи пересування особи. Але далі зазначається, що «строк адміністративного затримання обчислюється відповідно до законодавства про адміністративні правопорушення», що є не зовсім зрозумілим. Вочевидь російський законодавець встановив окрему норму щодо обчислення строку адміністративного затримання, яка відсилає нас до законодавства про адміністративні правопорушення, тому що тільки доставлення особи може тривати близько трьох годин (особливо в мегаполісах, де можливі дорожні затори), і якщо строк затримання обчислювати з моменту фактичного обмеження свободи пересування особи, то майже відразу після доставлення особи до підрозділу органів внутрішніх справ її необхідно буде відпускати.

Але негативним вбачається той факт, що на відміну від українського законодавства, у Кодексі Російської Федерації про адміністративні правопорушення ст.27.3, яка регламентує порядок адміністративного затримання, прямо не визначає перелік адміністративних правопорушень, у разі вчинення яких особа може бути затримана посадовими особами органів внутрішніх справ (поліції) [11].

Крім того, як і в національному законодавстві, в Кодексі Російської Федерації про адміністративні правопорушення закріплені «розмиті» строки доставлення порушника в службове приміщення органу внутрішніх справ (поліції) або в приміщення органу місцевого самоврядування сільського поселення. Так, згідно із ч.2 ст.27.2 Кодексу Російської Федерації про адміністративні правопорушення «доставлення має бути здійснено в можливо короткий строк» [11], що на практиці може призвести до зловживання правом з причини правової невизначеності строків доставлення.

Враховуючи результати проведеного дослідження, серед пріоритетних моделей пози-

тивного зарубіжного досвіду застосування адміністративного затримання, які можуть бути запозичені для України, можна виділити наступні.

Позитивним та вартим запозичення є досвід Російської Федерації, в якій максимальний строк затримання особи до судового рішення не може перевищувати 48 годин [11].

Також на увагу заслуговує позитивний досвід Франції. За французьким законодавством громадянин зачиняється в кімнату для затриманих, де він може утримуватись до рішення суду не більше ніж 24 години, у виключних випадках – 48 годин, але зі спеціального дозволу судді чи прокурора. На протязі 24 годин він може бути відвіданий родичами, лікарем чи адвокатом, якщо він того бажає [3, с.158–168].

Адже, в Україні затримання особи на строк до трьох діб у багатьох випадках явно не відповідає ступеню суспільної небезпеки адміністративного правопорушення. Незважаючи на Рішення Конституційного Суду України від 11.10.2011 р. № 10-рп/2011 [12] ситуація, коли особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, може бути затримана на строк до трьох діб виглядає не логічною, адже судді Конституційного Суду України в даному випадку фактично прирівняли статус особи, яка затримана в порядку кримінально-процесуального законодавства до статусу особи, яка вчинила адміністративне правопорушення.

Із досвіду Австрії для України може бути запозичений позитивний досвід визначення особі зобов'язання внесення будь-якого виду забезпечення з метою уникнення її ухилення від переслідування чи покарання (внесення грошової суми, застава на речі тощо). Таким чином, адміністративне затримання буде застосовуватись тільки у тих випадках коли особа відмовиться від добровільного внесення тимчасового забезпечення у розмірі штрафу, який передбачений за відповідне правопорушення.

Не менш позитивним і вартим запозичення є досвід Словенії щодо зарахування факту за-

тримання особи при сплаті штрафу у разі визнання особи винуватою у вчиненні проступку (штраф зменшується на певну суму в залежності від тривалості затримання, як, наприклад, у Словенії – штраф зменшується на 20 євро у разі затримання тривалістю до 12 годин і на 40 євро у разі затримання тривалістю більше 12 годин.

Вартим запозичення є позитивний досвід зарубіжних країн щодо цілодобового відеоспостереження за приміщеннями, в яких тримаються затримані особи, що забезпечить об'єктивний розгляд скарг на неправомірні дії співробітників правоохоронних органів чи інші порушення прав і свобод людини.

Підсумовуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що зарубіжний досвід затримання особи за вчинення протиправних діянь постійно оновлюється та збагачується, тому дослідження даної тематики завжди є актуальним та перспективним, враховуючи намагання України відповідати світовим та європейським стандартам у сфері дотримання прав і свобод людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Весельська Т. Адміністративне затримання особи: українські реалії та міжнародний досвід / Весельська Т. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pruk/2010_2/32.pdf.

2. Проневич О. С. Організаційно-правові засади діяльності поліції (міліції) Німеччини, Польщі та України: порівняльно-правовий аналіз : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / О. С. Проневич ; Харківськ. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2011. – 36 с.

3. Заросило В. О. Порівняльний аналіз адміністративної діяльності міліції України та поліції зарубіжних країн (Великобританії, США, Канади та Франції): дис. ... кандидата

юрид. наук : 12.00.07 / Заросило В. О. ; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2002. – 250 с.

4. Офіційний сайт Департаменту поліції Філадельфії Сполучених Штатів Америки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.phillypolice.com>.

5. Офіційний сайт Незалежної комісії розгляду скарг на діяльність поліції Великої Британії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ipcc.gov.uk/en/Pages/default.aspx>.

6. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ Великої Британії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.homeoffice.gov.uk/police>.

7. Заросило В. О. Порівняльний аналіз адміністративної діяльності міліції України та поліції зарубіжних країн (Великобританії, США, Канади та Франції) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / В. О. Заросило ; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2002. – 19 с.

8. Коломєць Т. О. Адміністративний приєм у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Т. О. Коломєць ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2005. – 44 с.

9. Адміністративне деліктне законодавство: Зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / автор-упорядник О. А. Банчук. – К. : Книги для бізнесу, 2007. – 912 с.

10. Федеральный закон Российской Федерации «Про полицию» : от 07.02.2011 г., № 3-ФЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rg.ru/2011/02/07/police-dok.html>.

11. Кодекс Российской Федерации об административных правонарушениях : от 30.12.2001 г., № 195-ФЗ (по состоянию на июнь 2012 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legis.ru/misc/doc/3311>.

12. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення та

пункту 5 частини першої статті 11 Закону України «Про міліцію» (справа про строки адміністративного затримання) : від 11.11.2011 р., № 10-рп/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Столітній А. В. Зарубіжний досвід застосування адміністративного затримання та шляхи його запозичення для України / А. В. Столітній // Форум права. – 2012. – № 2. – С. 670–678 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-2/12savzdu.pdf>

Досліджено сучасний зарубіжний досвід застосування адміністративного (поліцейського) затримання особи. Проаналізовано досвід таких країн як США, Росія, а також країн Європейського Союзу. Проведено порівняльний аналіз законодавства зарубіжних країн та України у даній сфері суспільних відносин. Виділено позитивний зарубіжний досвід застосування адміністративного затримання та визначено шляхи його запозичення для України.

Столітній А.В. Зарубежный опыт применения административного задержания и пути его заимствования для Украины

Исследован современный зарубежный опыт применения административного (полицейского) задержания лица. Проанализирован опыт таких стран как США, Россия, а также стран Европейского Союза. Проведен сравнительный анализ законодательства зарубежных стран и Украины в данной сфере общественных отношений. Выделен позитивный зарубежный опыт применения административного задержания и определены пути его заимствования для Украины.

Stolitniy A.V. Foreign Experience of Administrative Detention and the Ways of Borrowing in Ukraine

In the scientific publication the modern foreign experience of application of administrative (policeman) detention of the person is investigated. The experience of such countries as USA, Russia, and also countries of the European Union is analyzed. The comparative analysis of the legislation of foreign countries and Ukraine in the given sphere of the public relations is made. The positive foreign experience of application of administrative detention is allocated and the ways of his borrowing for Ukraine are defined.